СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXV. Ч. 94. Джерзи Сіти, Н. Дж., субота, 23. квітня, 1927. VOL. XXXV. No. 94. Jersey City, N. J., Saturday, April 23, 1927. THREE CENTS

ВЕЛИКОДНА ПИСАНКА

зявиться в українських хатах в день Христового Воскресення, звеселить наше серце і пригадає рідний край з його гагілками, весною і радістю. Пригадає і кривавий польський наступ, який повела Польща на сам наш Великдень пропамятного 1919 року, пригадає наступ армії Галлера і поневолення рідного краю. Пригадає недавну ще славу і живих ще інвалідів, що ту славу творили. А з тим і пригадає нам наш людський і братній обовязок зложити хоч дрібну жертву і вислати її на допомогу нашим інвалідам, Рідній Школі і політичним вязням через:

OBYEDNANYE, P. Office Box 411, Philadelphia, Pa.

СЕНАТОР НОРИС ПРОТИ НОВОЇ КАНДИДАТУРИ КУЛИДЖА

НАЗИВАЄ СЕ КРОКОМ ДО МОНАРХІЇ.

ВАШИНГТОН, 21. квітня. — Сенатор Джордж Норис, поступовий републиканець з Небраски, виступив публично проти нової кандидатури президента Кулиджа.

Сенатор Норис заявляється за задержаннєм традиційного становища, яке завів Джордж Вашингтон, а якого відтак держались всі президенти, що ніхто не повинен бути в трете кандидатом на найвисший уряд держави. Норис видно стоїть на становищи, що Кулидж тепер кандидувавби в трете.

Норис каже, що третий вибір Кулиджа на уряд президента бувби кроком до заведення монархії в Америці.

ПІВДЕННІ СТЕЙТИ В СТРАХУ ПЕРЕД ПОВІННЮ РІКИ МІСІСІПІ

ТАМИ НЕ ВИДЕРЖУЮТЬ НАПОРУ, І ВОДИ ЗАЛЛЯЛИ 7,500 КВАДРАТОВИХ МИЛЬ.

МЕМФИС, Тенесі, 21. квітня. — Води в ріці Місісіпі підносяться далі. Ріка заливає щораз дальші простори в полудневій части Злучених Держав, і мають уже тепер вкривати 7,500 квадратових миль.

Великі тами на ріці не видержують і пускають одна за другою. Великі міста, як Ню Орлінс, приготовляються горячково до боротьби перед підносячимися водами.

На нещасте для бездомних, яких тепер є вже 60,000 родин, від Скалистих Гір іде сюди холод. Червоний Хрест вислав на ратунок людий, захоплених повінню на відосібнених місцях, всі лодки, які він міг зареквірувати. Одна така лодка перевернулася і в ріці втонуло 18 осіб. Серед утікачів появилися пошести, головно кір, завалки й коклюш.

МЕКДОНАЛД У ПРЕЗИДЕНТА КУЛИДЖА.

ВАШИНГТОН, 21. квітня. — Рамзей Мекдоналд, провідник англійської партії праці, був нині на відвідинах у президента Кулиджа та мав з ним, як сказав опісля, приємну розмову. Про що говорили зі собою, Мекдоналд не подав.

В розмові з газетярами в Вашингтоні Мекдоналд говорив, що Европа наближається до „морального розоруження", себто вона приходить до переконання, що тільки розоруження може її тепер уратувати.

СТРАШНІ СЦЕНИ НА ПОЇЗДІ, СПАЛЕНІМ МЕКСИКАНСЬКИМИ БАНДИТАМИ.

МЕКСИКО, 21. квітня. — Сюди прибули нарешті нині подорожні з поїзду, на який напали були бандити, та оповідають страшні річи про звірськість бандитів. Кажуть, що бандити вистрілами вбили 20 дітий, просто на руках їх родичів. Напасники зрабували від подорожних 250,000 песів. Кількоро людий згоряли підчас нападу.

Епископ Мексика каже в імени мексиканських епископів, що вони не приказували бандитам нападати на поїзд, однак загальна опінія думає, що нападу допустилися революціонери-бандити, які мали на ціли здискредитувати уряд Каєса.

ПРОЦЕС ПРОТИ ФОРДА РОЗБИВСЯ.

ДІТРОЙТ, 21. квітня. — Федеральний судя Реймонд, перед яким велася розправа Сапіра проти Генрі Форда за відшкодованнє за образу чести, розвязав нині лаву присяжних судів, як невідповідну до осудження справи.

Одна дітройтська ґазета, що має стояти близько інтересів Форда, стала нападати на одиноку жінку в лаві присяжних судів, закидуючи їй та її мужови найріжнійші провини. Нападена жінка мала відтак розмову з представником ґазети та напала в тій розмові на Форда, даючи до зрозуміння, що Форд уже не хоче, аби лава присяжних судів видавала свое орeчення, бо він знає, що Фордова оборона провалилася та що присяжні суді майже всі готові заявитися за Сапіром.

Розвязуючи лаву присяжних судів, судя остримн словами скритикував адвокатів Форда та його приватних детективів.

Сапіро заповідає, що він знова буде старатися добитись до нової розправи, і то ще перед літними судовими вакаціями.

ЕПИСКОП ЗА РЕВІЗІЄЮ СПРАВИ САКА Й ВАНЦЕТТІ.

БОСТОН, 21. квітня. — Протестантський епископ Вилнем Лоренс виступив з публичним закликом до стейтового губернатора Фулера, щоби він розглянув справу Сака й Ванцетті.

За сей заклик проти епископа виступив відомий проповідник Джордж Гордон, називаючи поступок епископа самовільним та безличним.

37 професорів колеґії Амгерст вислало до губернатора Фулера петицію з домаганнєм установлення безсторонної комісії для розглянення справи. Подібні домагання наплилають від ріжних організацій політичних і наукових. В Ейл Ло Джернел, який видає правничий відділ Ейльського університету, появилася стаття декана відділу права з острою критикою проти судового ведення справи Сака й Ванцетті.

ЯПОНСЬКИЙ АМБАСАДОР ГОТОВ ВЕРНУТИ ДО ТОКІО.

ТОКІО, 20. квітня. — Новий премієр барон Танака складає уряд з самих найздібнійших людей зі своєї опозиційної партії. На пост міністра заграничних справ хоче тому покликати спосібного японського амбасадора Матсдаіру, що перебуває у Вашингтоні. На його місце мав би прийти японський амбасадор з Пекіну головно по тій причині, що він є добрим знатоком китайських відносин, а це в теперішній напруженій ситуації дуже пожадане.

ЗА МАРНИЦЮ ВБИВ БРАТА.

В Станиславові засуджено на 8 місяців тюрми селянина Данила Гавриша з Микитинець за те, що в суперечці вдарив свого брата лопатою по голові так сильно, що положив його трупом на місці. Суперечка пішла ізза марниці, а саме, що Данило зачепив дишлем віз свого брата. Инша річ, що брати вже віддавна не жили зі собою у злагоді.

ГОЛУВКО НЕ МОЖЕ РОЗДЕРТИСЯ.

„Знаток'' для справ національних меншин в Польщі ред. Тадеуш Голувко, відомий зі своїх петлюрівських поглядів на українську справу зрікся цими днями членства в „Комісії трьох'' для справ національних меншин, бо як шеф східної секції в міністерстві заграничних справ не може погодити своїх обовязків на обох цих становищах. В дійсности хоче Т. Голувко всіми силами працювати у відомім дусі над „східною'' політикою.

ВІДКРИТО ПАЛАТУ ОХОРОНИ ЗДОРОВЛЯ.

В Дніпропетрівському відкрито урочисто палату охорони здоровля, що є одною з найбільших на Україні. Будували палату два роки і коштує вона 800,000 карб. Палата щодня перепускати-ме півтора тисячі хорих. Вона керувати-ме всією санітарно-освітною роботою в місци й окрузі.

ЕПІЛЬОҐ „КРОВАВОЇ СЕРЕДИ" В СТРИЮ.

Процес проти 43-ох робітників, який почався в половині березня, скінчився оголошенням присуду в суботу, 2. квітня ц. р.

Цей момент попередили зізнання свідків, які потвердили твердження обвинувачених, що поліція, — не приневолена стріляти до демонстрантів — нарочно дала до них сальву, щоб при цій нагоді позбутися невигідних їй робітників, що й о-сягнула, кладучи 11 осіб на місци, а решту впаковуючи у слідчу тюрму та на лаву обвинувачених.

Присуд: обвинувачених було 43; справу 3-ох вилучено. За злочин публичного насильства засуджено: Соколовського на 7 міс., Анну Вятрову на 4 міс., Бехера на 3 міс., Хілю на 5 міс., Боцяна на 4 міс., Грицуляка на 5 міс., Добрянського на 4 міс., Розалію Гриб на 4 міс., Вагмана на 4 міс., Саварина на 3 міс. За викликування збіговища засуджено обв. Клюбека на 7 днів арешту. Решту увільнено. Засудженим завішено виконання кари на 4 роки, з виїмком — Соколовського, Грицуляка й Вагмана.

ЧИМ НЕ МЕКСИКО?

Господар Дедик у Підліских малих біля Львова справляв весілля. Нараз зявились поміж запрошеними гістьми непрошені гості, що приїхали автом зі Львова і з шумом, криком і ординарними лайками впали до хати і почали розганяти гостей ножами. Побили господиню і одну старшу жінку М. Максимів. Цікаво, що саме тоді були на весіллю також три „сторожі безпеченства", одначе лякались виступити проти наїздників і просили хлопців і селян взяти за вила й сокири та їх прогнати. Бандити кинулися до возів з кіньми гостей, і господарі ледви з живою душею втікали на конях, а „органи влади" сховались і аж на другий день зявилися в селі... робити спокій, коли вже нікого не було. Чим не Мексик?

„ХАЙ ЖИВЕ БОЛЬШЕВИЦЬКА МОНАРХІЯ"!

Бувший великий князь Кирило, що, як відомо, претендує до російського царського престолу і називає себе царем Кирилом, оголосив у „Кройццайтунг" відозву „до російського народу". У відозві він зясовує свою програму так: „Майбутній російський державний устрій буде большевицьким царством (монархією). Парляментаризм злиденно не дописав сливе у всіх державах. А з радянською системою російський нарід не лише погодився, але й запризнився. Тому не ялось усувати її". Дальше „цар" Кирило пояснює, що пляну організовано радянської монархістичної системи. На чолі тої радянської системи мав би стати, очевидно, цар, в даному разі сам Кирило.

„ЛІХТАРНЯ ПОМЕРШИХ".

Кілька літ тому виставили в Токіо пєсу „Ліхтарня померших". Актор, що грав у ній головну ролю, забився небавком несподівано, їдучи в авті до театру. Другий, що його заступив, кілька днів пізніше осліп на сцені. Від цього часу, після кожної вистави цієї пєси, трапляється якесь нове нещастя. В одним провінціональним театрі, який почав її грати, пожежа знищила ціле уладження театру підчас вистави. Від цього часу ніхто з акторів не хотів брати в цій пєсі участи. Та кілька тижнів тому великий японський актор Оноте Кікуґоро заявив, що заграє найбільше „кляту" головну ролю в цій пєсі. Театр був повніський кілька вечорів. Та ось нежданно акторові вмерла дома мати, яка зовсім була здорова. Кікуґоро грав далі, але так сильно занедужав на сцені, що його відвезли до хати. Японські лікарі не знають, що йому є. Публична опінія каже, що це помста померших. Европейські лікарі твердять, що це звичайна автосуґестія, але їм ніхто не вірить. Цікаве, чи швидко найдеться новий сміливець, який схоче доказати японцям, що вони є жертвами пересудів.

ҐЕНЕРАЛ ЧЕНГ НАСТУПАЄ НА ПІВНІЧНУ АРМІЮ

ШАНГАЙ, 21. квітня. — Ґенерал Чєнґ Кай Шек мабуть тої думки, що для ґенерала найкращий спосіб вдержатися при впливі і силі є той, щоби відносити побіди над своїми ворогами. В той спосіб хоче він зеднати симпатию населення для того умірокованого націоналістичного правительства, що його обрано в Нанкінґ.

Позиція Чєнґа поправляється, бо ґенерал Фенґ відмовився обняти команду над націоналістичною армією з рамени правительства в Ганков. До того армія Фенґа не має муниції. Комуністи бояться її йому видати, щоби він часами не звернувся сам проти них, бо Фенґ сам є ворогом большевиків.

НОВА ПРОГРАМА ФАШИСТІВ.

ХОТЯТЬ ПОГОДИТИ КАПІТАЛ І ПРАЦЮ ПРИ ДОПОМОЗІ ІНТЕРВЕНЦІЇ З БОКУ ДЕРЖАВИ.

РИМ, 21. квітня. — На зборах Великої Ради Фашистів, які відбулися з нагоди свята основання Риму, виголосив італійський диктатор нову програму, яка міститься в новій економічній політиці фашистів, обнятій в „Чартері Праці". Та нова теорія, що стане незабаром практикою в державі фашистів, задумує усунути незгодини між капіталом а працею, а на їх місце поставити згідну всвіпрацю. Є це наука наскрізь противна тому, що вчив Маркс і Ленін. Держава буде мати повне право контролі всеї продукції і буде сторожем, який буде охороняти і так капітал як і працю. Вона змусить їх обое виконувати всі приписи „Чартеру Праці". Держава буде тою висшою інституцією, яка буде мати застереженний вгляд в кожду індустрію, яка буде могла усувати навіть директорів і робити инші зміни, коли бизнес не буде йти гладко. Капітал і праця мають бути зорганізовані в синдикати. Відносини між капіталом а робітниками мають бути наладнані на підставі колективних умов. Страйки, локавти і бойкоти законом зборонені.

ВІНЧАННЄ В АЕРОПЛЯНІ.

БЕРЛИН, 21. квітня. — Гайц Орльовіюс, голова пресового відділу Німецької Воздушної Ганзи забажав собі взяти шлюб в аероплянї. Та маґістрат був в клопоті, бо не знав, чи таке вінчаннє буде важне, бо воно повинно відбутися в маґістраті. Вкінци погодилися і станули на тім, що вінчаннє буде важне, коли аероплян буде летіти в той час над маґістратом.

ВАЛЕЦЬ ЩЕ ВЕРНЕ ДО СВОЄЇ МОГУЧОСТИ.

ЛОНДОН, 21. квітня. — Третій внук славного віденського композитора Йогана Штравса, що скомпонував відомий вальс „Синий Дунай", заповів, що валець ввійде знова в моду. На недавнім концерті в Берліні пописувався він зі своїми вальцями, а рівночасно виступила рівнож найкраща джезова банда. При голосованню, яка музика краща, дві третих заявилося за чаром давних вальців.

НІМЦІ ДОСТАРЧАЮТЬ КИТАЙЦЯМ ОРУЖЯ І МУНІЦІЇ, ТАК КАЖУТЬ КОМУНІСТИ.

ГАМБУРҐ, 21. квітня. — Дня 31. марта виїхав звідси тяговий корабель в напрямі Далекого Сходу, який має мати великий склад оружя і муниції, що його мають достарчити до Тієнтсин в Китаю для ґенерала Чєнґ Тсун Чєнґа. Таке оголошує німецький гамбурський комуністичний орган.

Знова німецький уряд закордонних справ перечить о якихнебудь відомостях що до висилки оружя до Китаю.

ПЕКІНҐ НЕ МОЖЕ НА РАЗІ ДАТИ ВІДПОВІДИ СОВІТАМ.

ПЕКІН, 21. квітня. — Пекинський уряд повідомив уряд заграничних справ в Москві, що він не може дати остаточної відповіди на совітську ноту в справі ревізії совітського консуляту в Пекіні, бо ще не скінчені доходження. Уряд заявляє, що вправді совітська амбасада має заграничну недоторканість, але за те амбсада не повинна вмішуватися у внутрішні китайські справи та викликувати замішання в краю. А що амбасада це робила, пізнати вже по тих документах, що їх досі прочитано.

СОВІТСЬКІ ЛІДЕРИ ПРОТИ ЧЕРВОНОГО КИТАЮ.

МОСКВА, 21. квітня. — Бухарін і Калінін звели велику боротьбу з Радеком, Троцьким і другими в справі совітської політики в Китаю. Бухарін заявився за тим, що до Китаю не можна примінювати тих метод, які були добрі в 1917 році в Росії, бо в той спосіб погубиться справу революції. В Китаю не треба вести крайно лівої політики і не заводити большевицького ладу, а старатися знайти порозуміннє з умірокованими і з ними продовжати революцію і висвободжение Китаю зпід чужинецького визиску. А по тім прийде ще пора на иншого рода революцію.

В ЯПОНІЇ ВЕЛИКЕ ЗАМІШАННЯ З ПРИВОДУ БАНКРОЦТВА БАНКІВ.

ТОКІО, 21. квітня. — З приводу непевности, що станеться з грішми, ульокованими в збанкротованих банках і з приводу того, що найстарший і найпевнійший банк задержав виплати на три тижні, панує серед населення велика нервозність.

Уряд задумує скликати спеціяльну сесію парляменту і завести тритижневу мораторію.

ТЕПЕР ПРИЙМАЄТЬСЯ ЧЛЕНІВ БЕЗ ВСТУПНОГО

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

З ХРИСТОВИМ ВОСКРЕСЕННЄМ

Як завитає до нас весняне сонце і збудить природу з зимового сну, святкує весь світ християнський великий празник Христового Воскресення. Святкують його і члени нашої організації і вся наша українська іміграція. Сходяться сусіди, знайомі, приятелі, а то і вороги, поздоровляють себе і складають собі взаїмно желання. Так було досі, так і буде на сегорічний Великдень. І як кождого року, так і сего зложить і наш Головний Уряд і наша редакція щирі желання своїм членам і читачам. Будемо їм желати того, чого їм будуть бажати їх приятелі, себто щастя і здоровля їм і їх родинам, а разом з тими желаннями попросимо їх взяти під увагу слідуюче наше побажання:

У. Н. Союз не є ні політичною ні релігійною організацією, а допомоговою. Нашим головним завданнем є дбати про те, щоби людський, повірений нам гріш, не пропав, щоб члени і їх родини були забезпечені на случай смерти чи иншого нещастя. І про те ми дбаємо. Погляньте тільки на місячні звіти нашої організації, а побачите, що з місяця на місяць зростає членство Союза, зростають виплати, але зростає і забезпечення членів. Коли другі організації стоять на місци, або й нидіють, Союз зростає. І як тільки застановиться над тим віруючий християнин, то чи не скаже він в день Воскресення Христового: Так, таки дійсно зростає наш У. Н. Союз, бо видко, що за ним Божа Сила. Бо якжеж инакше витолкує собі християнин це явище, що У. Н. Союз зростає, що його орган „Свобода" поширюється, хоч на них нападають з червоного і чорного боку, що на них нападають і „гетьмани" і „князі" церкви.

Та хай собі толкує, як хто хоче. Для нас У. Н. Союз був і є тою найщирійшою українською, народною організацією, що добро свого народа ставить на перше місце. Союз не має потреби бути облудним. Ні статут ні ніяке покровительство його до сього не змушує. У. Н. Союз не стоїть під ніяким диктатом якоїсь особи чи партії, а тільки під диктатом добра і служби українському народови. Тому сміло і явно може виступати проти всього, що йде на шкоду українському народови. І ту роботу виконує чесно і совісно після нашого найкращого вміння. А згадуємо про те при сьогорічних великодних желаннях тому, щоби наші Шановні Члени і Читачі з нагоди свят не забули за поширене нашої організації і нашого органу. Бо поширюючи ту організацію, приспішуєте воскресенне українського народу. Приспішуєте ту щасливу хвилю, коли будете могли заспівати:

ХРИСТОС ВОСКРЕС! ВОСКРЕСЛА УКРАЇНА!

Др. Остап Грицай.

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

„І світ божий як Великдень,
І люде як люде..."
Т. Шевченко.

Світле свято Христового Воскресення, що його нині Український Нарід святкує по прадідному звичаю на всіх просторах своєї гарної і богатої землі — це одно з найкрасших свят християнського людства. Свято віри в непереможну силу божеської стихії в людині. Свято божеської ідеї Любови і Всежертви во благо світа як уселюдської родини братів і сестер. Свято пропамятного Христового почину на шляху до визволення людей з пут усякого царизму, усякої деспотії і всякої неволі. І хотілосяб сказати, що як довго в культурних народів величається свято Христового Воскресення як ніякою темною силою незрушимий символ усежертвенної Любови во імя братерського обєднання всіх людей, так довго погубний дух Злого не в силі сотворити перемоги царству Сатани на землі. Могутніще, ніж усякі воєнні проклямації розбишацьких наїздників на чужій землі, залунає все наново Христовий клич до визволення кривджених і поневолених. І все наново сповнятимуться душі людей животворною радістю і надією, коли в благому промінню весняного сонця пронесеться під гомін великодних дзвонів урочиста пісня:

Христос воскрес!

Але ця великодна радість та чудно оживаюча надія кривджених і поневолених на окончене визволення і Воскресенне із темряви живих могил не здійсниться ніколи всеціло, коли культ божеської ідеї Любови лишиться усе тільки релігійним культом церковного свята. Ми мусимо притім освідомити собі гаразд, що наука Христа вже у своїх перших почина добула вселюдського значіння не тільки в области релігійного, але й **соціяльного життя.** Христова религія — це не тільки служба Богови, але і служба людини людині. У тому власне те могутнє звено, що звязує найдавніші часи Християнства з епохами людського життя і людськими середовищами аж до наших часів. І в тому й невичерпане жерело живучости справжнього Християнства та його спромоги оживотворюючого розвитку. Але хібаж не доводиться нам сказати тут, що повне здійснення ідеалів Христової науки в обсягу соціяльного життя народів — це ще й сьогодня тільки золота мрія поклонників божого Спасителя? И ниніж, подібно як за часів тої колишньої римської імперії, в епоху якої Христос народився, навчав і пострадав за своє визвольне Слово на окривавленій Голгофті, намагаються подвижники ненаситного імперіялізму поневолювати слабших і грабити їх землі. Нести війну в мирні хати та винищувати їх мешканців, осліплювати світ убивчими штуками „сильної людини з залізною рукою" і безсоромним шаліттєм хижої бестії, тай диктувати обезсиленим жертвам своє царсько-деспотичне: „по сему бить". Істнують уже в нас, правда, якісь Союзи Народів, скликуються якісь міжнародні мирові конференції і говориться на святочних дипльоматичних бенкетах про неоспориме право кожного і найменшого народа на самовизначенне на власну державу. Але попри тіж славетні Союзи Народів та торжественні міжнародні конференції в наш час стоять собі безпечно й гордовито і нечувані своєю жорстокістю кримінали й тюрми катів, вязниці й арешти чужинецьких наїздників. А в них, підчас того, як ясні пани радять в Союзах та співають на бенкетах гимни самовизначення народів, мордують борців за народню волю з безпримірним озвіренєм польських катів, з рафінованою жорстокістю румунської сіґуранци, з варварським хижацтвом Гортієвих банд та подлими штуками лютуючого комедіянта Мусолінія. Певна річ, — в день Христового Воскресення усі собори й костьоли в Польщі, в в Румунії, в Мадярщині тай у „святій" Італії були повні вірних. Арцибіскупи і владики правили великі богослуження, проголошували на дванайцяти мовах евангеліє Великого Миролюбця, брали до рук Христову чашу та благословили Нею людей, — але хіба можна нам уважати те все справжнім тріюмфом Христової науки? Невже той божеський Христос, вірою якого чваняться й нині владики та архивладики імперіялізму та все ще повторюють, як ті хижі царі в Шевченка:

„... Ми не погане,
Ми настоящі Християне,
Ми малим ситі..."

не взявби на них сьогодня бича і не прогнавби їх зі своїх святинь як найгірших облудників та ворогів уселюдського Мира? Справді — поки стоять у світі трони і престоли таких ненаситних завойовників, що не промишляють добром свойого народу, не дбають про культурну творчість в найширшому значінню цього слова, не видвигають золотих мостів міжнародного порозуміння во благо всіх народів, не проголошують братерства й рівности людей в колі одної, вселюдської родини, доти наш світ буде все зрадником Христа. Буде все наново відрікатися Його, як Петро у хвилі своєї немочі, і все наново видвигатиме Голгофти смерти і руїни народів. Затеж чим дужче шалітимуть усякого рода хижацькі ржечпосполіти, мадярони, сіґуранци тай фашисти, чим ширше розілляться у світі течія поневолюючого імперіялізму і стане заливати ще раз веселі села трудящих людей та творчих робітників на благословенних просторах Рідної Землі, тим могутніше озоветься — **визвольний клич нескованого духа живого народу.** І мов блискавка горіючого меча ворухне його масами все наново той чудовий пеан великого визволення:

Христос воскрес!

Тим то саме сьогодня, зі святом божеського Воскресения Спасителя, треба нам спрямувати наш погляд і на ті чисто людські, сказатиб, туземні обставини, з глибин яких видвигається на овидах уселюдського буття промінний ореол Христового подвигу. Треба нам учитися з історії перших епох Християнства тої незрушимої **організації** всіх його борців, тої геройської жертвенности їх на вівтарі великої, спільної всім ідеї визволення, того несхитного нічим і ніким стремління до одної мети, без якого наука Христа не булаб стала ніколи переможцем поганського світа. Без великої жертвенности, без великого обєднання в користь загалу, без геройського самовідречення від усього, що моглоб стати колодою на шляхови до визволення Народу, не було й не може бути ніякої успішної боротьби за волю Рідної Землі. І тому й ми, Українці, мусимо в нашім змаганню до Христової улади нашого життя, до повалення чужинецького поганства на нашій Рідній Землі, сотворити на перекір імперіялістам усього світа такий один незрушимий фронт культурної боротьби за наше визволенне, який ще раз пригадавби всьому світови найкрасші визвольні фронти в минулому народів, від катакомбів Христових ісповідників починаючи. А найвисшим кличем того нашого визвольного фронту мусить стати **Любов,** Христова Любов до поневоленого брата.

Той клич не чужий народови України. Ми знаємо з історії нашого минулого, який в нас великий ряд поклонників і апостолів Христової Любови, від Данила Паломника починаючи, аж ген до Шевченка і Франка. І знаємо, як славно вміло наше Козацтво братів з неволі визволяти. А сьогодня?

Ось у Вас, дорогі земляки в Америці, до яких я отсим як один з духових рядовиків Народу звертаюся нині з прадідним великодним привітом, хіба мало в Вас відгуків і діл Любови до поневолених братів в Рідним Краю, кріпкої організації во благо визвольних починів Народу? Ви сотворили те Ваше **Обєднанне,** яке в теперішніх бурунах партійних заверюх в нас (саме на поневолених просторах нашої землі) є взірцем зорганізовання свідомих національних сил та їх праці в користь громади. Ваші жертви на Рідну Школу, на інвалідів, на сиротинці та на всяку культурну інституцію в наших середовищах — це несчислимі докази Вашої любови до Рідної Землі. А голоси читачів в Вашій національній пресі є гідним уваги свідоцтвом животворного заінтересовання всіх громадянськими ділами в нас. І з чудовою однодушністю, з залізною енергією оборонців святощів і достойности Народу станули найсвідоміші з Вас до безпощадної боротьби з Юдами в нашому громадянстві. З тими зрадниками і клеветниками України, з тими подлими наймитами, що намагаються отроювати здорову душу нашого народа погубним подихом руїнницької кирині та пхати нарід в жадливі лабети чужинецьких спекулянтів. Це все, дорогі земляки на вольній землі Вашингтона, вияви непереможної визвольної стихії в українській душі, все те визвольні подвиги та кроки вперед на шляхови до оконечної Волі і до власної Незалежної, Соборної Української Держави. Держави без царів і гетьманів, без хлопа й пана, без царських прилизнів і гетьманських наймитів, затеж із суспільністю братів і сестер, **характерних людей і непродажних працьовників Народу,** які не станути закаптуреними лисами співати лакейських ектеній Його Величеству Петрови чи Павлови, а будуть дбати про добро і славу Рідної Землі. Так — Христова любов до поневоленої вітчини і поневолених братів є чудотворна у своїх наслідках і подвигах. Вона творить і ген за морем горіючі вогнища визвольних змагань і визвольної праці. Вона стане скорше чи пізніше і залізною основою боєвого фронту в усіх середовищах, в усіх закутинах нашої землі і нашого світа, стане незрушимим забором нового вселюдського громадянства, а її найрадіснішою піснею лунати-ме все наново невміруче:

Христос воскрес!

Злобний.

Директор театру (до критика): Що скажете про мою трагедію, пане доктор?

Критик: Гм, ви повинні були так зробити, щоби самовбивство героя в останній яві відбулося голосніще.

Директор театру: Чомуж то?

Критик: Щоби публика пробудилася, як трагедія скінчилася.

ПАСКА КРАСНА...

(„Пасха красна" взята зі збірки оповідань, які написала відома письменниця **Катря Триневичева.** Збірка видана у Львові в 1926 р. під титулом **„Непоборні".** В оповіданнях тих представляється життя і терпіння українських виселенців, яких вигнали австрійські і німецькі війска зі своїх сіл в Галичині і на Волині і пігнали до австрійських концентраційних таборів. „Пасха красна", це великодний образ з табору в Ґмінді, в Долішній Австрії).

Ангел з далекого вирію стояв край челюсти бараку, біля дверий, широко отворених, та споглядав на синяву поранного неба. Зблизька він чинився трепетливим жмутом проміння, готовим відлетіти за першим подувом з гір — здалеку-ж стояв непорушний у ликах пасхальних риз, із бурею огнистих кучерів над очима, крилами сильними як залізза топорів, і твердим виразом уст, мов на старинній емалії.

В перемітках, біліщих від снігу, йшли всіми стежками жінки; лагідна задума накрила світлом скорботні лінії, ті коло уст і очий, дороги болю.

— Здається мені, Докіє, що ви паски й не розчиняли... говорив гірко юнак з пустим рукавом, устромленим у кишеню.

— За горами наша паска осталася, Андрію...

(Голос лагідний такий...).

— Кумо Соловіїхо, будьте вибачні, бо то Великдень. Діти попобються, а ми старі уже рік бокуєм.

Притулюють до себе просвітлілі облича і тріваюуть так під тепле биття серць.

Тлінна як травинка, торкнена косарем, як та омела, струснена з дуба геть, баба Соловіїха станула поміж инших так, щоб на її чорну чвертку хліба упала конче небесна роса з панотцевого кропила.

Шум, що коло неї сновигався, торкав приглухі уха мов дощеве шурудіння, накрапав об душу баби, гей об скляну шибку і пригадував раз у раз, що треба добре вгрузнути деревяниками у глину стежки, а то кожде йно пазить, перебігти.

Згубилася в думках, але не тих, що вються квітками біля старих ніг. Нахлинув відкись страх; і бив у виски баби проймаючим дзвоном. Молденька онука, наймилійша, Пахолюччина, томила бабу здалека.

Як на те заговорив до неї пожовклий сусід зі скляними трясучками у петельці кабата:

— Ваша Ксеня — у панів де?

Глянула на нього неприязно з під навислих брів:

— Хреститься, що ви?... На Чехію пішла.

Бачила її, як ходить там дісами, полями, сама одна — як вистоює попід чужі хати, обмінюючи сорочки за хліб, як полоче малі ноги по потоках, та полохливо озирається, чи шандарів не видко.

— Ой далека се україна, далека! Я там уже на тій Чехії сімнацять сіл отсими ногами переміряв, — відмахнувся говіркий сусід. — Собаками цькували, каміням шпурляли! — Відлежав у шпиталі сю дорогу від Різдва до теплого Олексія.

— Боже, Боже! — облетіло кругом.

Якась городенська карока дівчина, оперта раменем об свою подругу, постелила голосом понад всіх, ніби той бойкий птах на зорі:

— Як вийдемо дома на вулицю то аж повітря мигтить, ніби дукачі по рівному покочуються. Торік у Незвисках ми повиходили під церкву, як отсе ниньках; дивлюся, а Ксеня Пахолюччина ходить по цвинтарі поміж дівки, ніби той мак, йно що розтулений... А грузинський князь (у селі стояв...) гей в чаду стежки по її слідах витоптує. Аж зчорнів!

Не хотіла собі з ним заходити, тай він іззя того. Застрелити хотів, бо сильно приємна дівка вдалася. Сліпачки, тої, що зза броду, Улянка трохи подобає на неї, але Пахолюччина, — де-де!

В її темних очах спалахнула екстаза. Глянула з пошаною на хмарну бабу Соловіїху і поволі виймала ізза пазухи платок з мідяками, бо якраз ішла д'ній обдерта космиринська бабуся, торкала кийком стежку:

— Аді... боса-м, як липка, люди добрі! Чари виправляють зі мною, ніде мене не хочуть відсилати, йно в святу землю... Ратуйте старуху Пазю, ратуйте!

Дзвін на вежі сколихнувся стоголосою піснею Сили — гучні акорди поплили филями світла, ніби той вюнкий бистрень по веселих епохиллях гір.

Лан людий звалився на коліна і поринув ні то в згадках, ні то в молитві. Намуляні руки пригортали до грудий память спалениска, де колись було обійстя, нивки, що її, як чорне гаддя, позаплітали траншеї, а надівсе церковці з розваленим притвором, цілої в барвінках і співі плисок, що витали сонце.

І говорили їй, церковці онтій далекій, крізь промінистий плач:

— Зазулько... рідна... покрове наш!

Над Ґміндом стояло ясне сонечко, правда, але вже тріпалося бігти геть, непосидюще як усе. Квапилося в міртові гаї, над туркусові води... Росила мряка, пересіяна крізь позлотисте сито і вії тепло злипалися.

Якраз під брамою табору станула Ксеня Пахолюччина. Повна верета, що тупо відалася в її шию, з ямочкою над малими грудьми, тепер пригадалася їй всею вагою і недогодою. Коби тільки до бараку! Обгорнеться, зачеше і поспіє на богослуження. Запізнила кріпко, ще й з тягаром! Але слава Богу, що й так! Кажуть, гірше дедьови і нені у Талерґофі.

Червона брама, стилізована під витальну аркаду, з крісластими прибудівлями обіч, була отворена. Три чорномазі, з зеленими викладами на ковнірах, провірники перепусток, сторожили тут зі спокійним завзяттям ранньої енергії.

Один із них, з доліщньою щокою в коростах і рисами, що зраджували жидівську, чи румунську країну, перший доглянув спізнену мандрівницю. Чорний, зі світлим виблиском, жмуток волосся над чолом дівчини майнув перед його очима, як давно бажана ява.

В служобовім розпалі він поступив назустріч дівчині, але зараз розгадав і відступив, поки це минула браму.

Вокруг було пусто, все, що жило, вилягло під церков, тільки тіни молоденьких дерев то снувалися почерез дорогу, то гасли.

Вона чулася тут уже дома. З веселим зітхненням простягнула руку з перепусткою чорномазому і ждала одобрення, оперта клунком об решітку, чудово мила і чиста з тими розхиленими, як пахливі гвоздики устами, з блідістю утоми, що облітала ніби перлова сутінь здовж теплого облича.

По чолі теребилюльки шмигнули жорстокі тіни очарування і втіхи. Другий з черги, жовтий, вже сідий, зі скісними очима Татарина, наближався сонливим кроком хижака, мов охлялий нагло в солодкій застанові.

Рудий молокосос, з веснянками верх закарлюченого носа і собі пристав до гурту.

— Иш ти! — скільки притягнула. Ану, дівко, висипай, а квапся, бо поза уха доложу!

Глянула на нього широкими, ошалілими очима.

— Що дивишся, а? Висипай, кажу, зрозуміла? Вже ви більше ні одної барабольки пе перенесете, злодії!

Смертельна блідість вкрила її лице й уста — червоні і жовті зорі куривом розсипалися у тьмі, прижмурила очі щільно мов до сну і злегка осунулася з ніг.

Переглянулися миттю гострими поглядами і згідним зусиллям потягнули у сіни, а там в урядову домівку.

Через яку годину обдарували її з милосердя і розкощі тою-ж самою картофелькою та пустили з рук помяту, страшну, розкричану беззвучним криком...

А в церкві йшла відправа: ангельська білина стихарів, як лілій Сарону, царське золото риз і гафтованих шовком вінків на фелонах діяконів, нагадували непорочний маєстат Того, що колись, у поранок окроплений білими росами, йшов на стрічу жінці.

— Благообразний Іосиф, со древа снем пречистоє тіло твоє, плащаницею чистою обвив...

Непроглядний ліс кощавих, заплаканих нуждарів простелився на всі нави, переходи, ступені престолів. Жалібним мовчанням і розпукою очий вони оповідали Спасителеви в строгій хвалі византійського малюнку про криваві сліди на розпеченім від сонця камінню Карпат, про мадярські конвої, ріки, переброджувані умираючими, роди вагітних у печерах Градица...

Жалувалися на той цвинтар у Ґмінді, звідки пливе рівцями кров десяти тисяч побитих невинних, на батьківські ниви зарослі хащами, худібку марно розсіяну по світі...

Опер божеську руку на картах книги життя. Слухав і важив.

І ще просили в мольбах онтих настирливі, як діти:

— О виведи нас, Сусе, крізь усю ту далеч і страхіття в наш край утрачений, ґранатами поритий, в землю, що у Ністрі ніжки свої мачає...

Рукою, піднятою злегка, двигав до себе всіх і заспокоював:

— Цитьте, сироти, цитьте!

То від сього нечутного слова все просвітліло як від сонця: людське море, іконостас із барвистими погруддями рибалок, тетрапод із зеленим як рута накриттям і плющ по колюмнах, розмальованих у яхонт і маймурян.

— Пасха красная, Пасха Господняя, Пасха всечесная нам возсія!

Крізь отверті двері церкви, зачертані чорними контурами далеких лісів, нарід ударив морем на майдан увесь в сонці.

— Христос воскресе... із мертвих... смертію смерть поправ!

Ті, що ждали на дворі, піднесли під саме небо гимн відкритої могили і двигнулися широко, у величавім супроводі дзвонів, у хмарах ладану, що плив із повних курильниць, як святі дими жертвоприносин вигнаного народу.

Йно один ясний звук жіночий ніби спів жайворонка плив понад товпою і нісся в блакить сам один...

А люди йшли нестримними полками під шум стягів розгойданих високо і кричали до Бога свою перемогу над розпукою й насильством, над туском і приниженням, проклоном старих століть...

Пісня котилася по мочарах ніби боєвий зов мідяних труб, тимпанів та баранячих рогів і простір подавав луну, могутню як грім. Се падали лоском мури якихсь останніх твердинь, рвалися ланцюхи і горіли бервена останніх мостів, завішених над глибинами. У чарівнім сновидінню далеч розплелася тисячю білих доріг, і стало видно аж до подільського Ханаану і карпатських островерхів, любимих... Тоді-ж з криком побіди, якого не здавить вже смерть, кождий почув себе вільним там, де стояв — як во время оно, коли суддею в Ізраїли був Йозуа.

Степан Мусійчук.

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Христос воскрес! Дзвін заводить,
Нова радість з сонцем сходить;
В кождій груди християнській
Відраднійше серце бе!
Христос воскрес! Вічна слава
По триднeвім снi повстала,
Божа правда невмируща
Між людей знова іде!

Христос воскрес! Люд радіє,
Кріпить в серцях всі надії
На життє, що йде з весною,
Життє краще і нове...
Христос воскрес! Мир і згода
І любов між нарід сходить,
І друг друга з Воскресеннєм,
Як брат брата обійме!

Христос воскрес! Мир голосить!
Ворог в нас прощення просить,
Обіцяе всякі ласки,
Дружню руку нам дає.
„Христос воскрес!" він співає,
А за спиною ховає
Острий ніж на нас і кріпші
Ще кайдани нам кує!

„Христос воскрес!" ми співали,
Ми врагам нераз прощали —
Та за щирість нашу добру
Днесь рабами єсьмо ми.
„Христос воскрес!" днесь співаем
Але в серцю пімсту маєм
За всі кривди, муки й зраду,
Що нам чинять вороги.

„Христос воскрес!" днесь співаем
І Тебе, Христе, благаем:
Відпусти нам сі провини,
Що ненавидим врагів! —
Вони нарід наш мордують,
Нашу земленьку пльондрують,
Нашу любу Україну
В'ни катують від віків.

„Христос воскрес!" ми співаем
Кривд чужих ми не бажаем,
Але в своїй власній хаті
Самі хочем газдувать! —

Простюж, Христе, нам провини,
Що за волю України,
Во імя Твое готові
Ми боротись і вмирать!
„Христос воскрес!" воскликнімо
І друг друга обнімімо,
Станьмо разом всі за правду
До спільної боротьби! —
„Христос воскрес!" заспіваем,
Як Воленьку привітаем,
Як воскресне наша правда,
Як погибнуть вороги!

Степан Мусійчук.

ДЕЗЕРТИР.

Боже милий! Як просився,
Що мав сили!
На „Великдень" до домоньку,
До матінки в гостинонньку...
— Не пустили! 6
З карабіном ізвеліли
Ніч стояти...
Не пустили, ще й покпили:
Кажуть: „Було наш „Вельканоц"
— Святкувати!"
А там в ранці до схід сонця
Дзвін заграє...
Там з свяченим матусенька,
Там суджена — Марусенька
— Дожидае...
Тиха нічка. Сум довкола.
Зорі тліють...
Серце в грудях тужно бється,
Думка в далеч-гень несеться...
— Руки млівть...
Північ. Тихо. По долині
Він крадеться...
Загуділо в небосклоні.
Що се? Чути стук погоні:
— Вже женеться!
Тричі гукнув кріс у пітьмі,
При долині...
Тричі лози загуділи,
Пісню воскресну прошуміли
— Жовнярині!

НІЧ.

Святая ніч...
Зо співами злилися дзвонів згуки
І радісно несуть аж до небес:
„Христос Воскрес, Христос Воскрес!"
Не одна матуся
В цю ніч заридае,
Як сина згадае,
Що в бою поляг
И мрією далеко
Полетить-полине,
Шукати могили
В широкім степу.
Колиб вона знала,
Де сина могила,
Усе-б полишила,
В темну-б ніч пішла,
Щоб грудь облегчити,
До неї-б припала,
На ній би ридала
І слези лила.

П. К.

В шпитали.

Лікар (до хорого): Чи мали ви горячку тої ночи?

Хорий: О, так.

Лікар: А зуби вам дзеленькали?

Хорий: Того не знаю, бо я поставив був зуби на цілу ніч на нічній шафці.

Довідався.

Гість (прийшов до готелю і питається готелевого слуги): Маєте вільні комнати?

— Так! По пять і по сім долярів.

— А якаж то ріжниця?

— Два доляри.

В МАЛОПОЛЬСЬКІЙ ШКОЛІ.

Учитель дяк дуже тордий
Раз одної днини
Запитався так у школі
Нашої дитини:
„Поведь, Гринько, цо то за зверж,
З натури леніви,
А у вшистких дзелах своїх
Бардзо нецнотліви.
„Для него там не істнеє
Жадне людзке право.
Он полезе вшендзе, біле
Єму сен удало.
„Он жре вшистко, цо найгорше,
І неласцюни,
Єго морда швайовата,
Огон закренцони.
„Он кожистни, бо для людзі
Пшиводзі просента,
А як часем, то сен єго
Забія на сьвента".
Як вислухав Гринько того,
На ноги підвівся:
„Оржел бялий", вибелькотав
І зачервонівся.
„Цо ти гадаш, гайдамако,
Ти юхо пшеклента!
Чись ти відзял, жеби оржел
Пшиводзі просента"?
„Цому би ні, прошу пана",
Каже Гриць зухвалий,
„А хто сюди вас притащив
Як не оржел бялий."

Василь Пухта
з Бриджпорт, Па.

КОМБІНАЦІЯ НЕПОГАНА.

Є люди на світі, що перед ними не можна не вклонитися.

Так вони влаштовуються, так вони прекрасно себе в усякім становищі почувають, що прямо завидки беруть...

Ну, от вам приклад.

У Дмитрівці, потоцького району, на Кремінчуччині, є паровий млин.

Колись він був панський і володів ним Василевський, тепер він пролетарський, і володіє ним робітниче-селянська держава, в особі Кремінчуцького відділу Місцевої Промисловости.

До 1926 року млин той був в аренді у непмана ріжного.

1-го серпня 1926 року Відділ Місцевої Промисловости не зійшовся в ціні (чи як там) і млина того в аренду не здав.

Млин тепер стоїть законсерований.

Як млин був в аренді, — прикажчикував на тім млині громадянин Білостоцький з сином.

Став млин — Білостоцький і його син — безробітні.

Млин треба сторожувати. Треба, значить, до млина сторожів.

Білостоцький з сином уже сторожі на тім млині, з платнею, за ставками, по 35 карб. на місяць.

Це нічого, що Білостоцький і син — сторожі. Можеж вони члени спілки, може їм і треба бути за сторожів, тобто мати роботу.

А ось що — „чого".

Млин жеж треба охороняти. А робота не нудна. А вночі холодно, а в ночі страшно вітер гуде, щурі бігають, миші шкребуться, неприємна робота.

Так ви гадаєте, що Білостоцький з сином не знайшли виходу з такого становища?

„Очень даже" знайшли.

Вони найняли сторожувати той млин селянина з села Дмитрівки Ольшанського.

І платять вони Ольшанському 18 карб. на місяць, — він і стереже собі млина.

І не страшно Білостоцькому з сином.

Хай собі вітер гуде, хай собі щурі шкребуться...

І на хліб з маслом ще Білостоцькому з сином лишається, бо вони одержують 70 карб., а платять Ольшанському 18 карб.

52 карб. на місяць — чистий бариш.

Ну, як їм не вклонитися...

. . . .

От, як би можна було, приміром, і мені так... Щоб хтось за мене писав, я-б йому по трoячці за фейлетона, а решту собі.

Ходи собі та посвистуй.

(З „Вістей") Остап Вишня.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВИ.

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ.

Замісць святочних желань на Рідну Школу.

На руки редакції „Свободи" надіслали замісць висилки святочних желань свої жертви на край ще слідуючі: по $2: п. Олена Лотоцька з Джерзи Сіти, Н. Дж. і п. Т. Онуфрик з Ню Йорку. Гроші вислано до Обєднання.

ДЕТРОЙТ, МИШ.

На Рідну Школу.

З нагоди Різдвяних Свят кількох членів Товариства Зап. Січ, від. 75 У. Н. Союза, заколядували $48.75, які розділено на Рідну Школу, інвалідів і сироти і вислано до краю.

Коляду зложили слідуючі особи: М. Золоторович $5; по $2: А. Деровський, М. Паславський, Д. Копиків; по $1.50: І. Куник; по $1: М. Присташ, Н. Дворчин, В. Цапкович, П. Даньчишин, О. Черевешка, Г. Маланяк, І. Космина, Т. Ґураль, А. Ґирич, С. Дідула, А. Комаринський, Т. Петрик, В. Копій, Н. Поглод, А. Горбаль, Анна Горбаль, С. Савран, І. Ворко, І. Комаринський, М. Німа, С. Михалюк, І. Фариник, В. Чмир, С. Франків, Д. Мельник, О. Зданкевич, І. Слупецький, С. Палівода, А. Горінь, А. Ґураль, Д. Лабяк, В. Урбан, М. Чубак, І. Яґнич, М. Заблоцький; по 50 ц.: О. Британ, А. Маланяк, Н. Крук, С. Коваль; по 25 ц.: М. Чучман.

С. Дідула.

КЛІВЛЕНД, О.

Збірка на читальню.

Члени Тов. Сокіл, від 336 У. Н. Союза, зложили добровільну жертву на читальню „Просвіти" в селі Милатичах, повіт Львів.

Жертвували: Гр. Кісіль $5.00; Гр. Кальницький $1.00; по 50 ц.: М. Савчак, О. Гречковський, Т. Оліяр, М. Лещишин, Я. Павук, С. Постолюк, Т. Кальмук, П. Коваль, Гр. Степанек; по 25 ц.: М. Гумницький, Д. Ґрабський, А. Садовський.

Разом зібрано $11.25.

Збіркою занявся Гр. Кісіль. Гроші вислано на руки секретаря читальні.

Конан Дойл.

ЗНАК ЧОТИРОХ.

(Докінчення).

почав його сердито клясти. Я спустив наперед скринку зі скарбом, а потім спустився сам, поклавши наперед на столі знак чотирох на доказ того, що скарб дістався нарешті в руки його правних власників. Тонґа витягнув потім линву назад вгору, замкнув вікно і забрався звідти тою самою дорогою, якою туди дістався.

Що з нами далі сталося, те вже знаєте. Я чув, як перевізники балакали про швидкість Смітового пароплава „Аврора", і хотів використати його при нашій утечі. Старому Смітові я обіцяв більшу суму, якщо завезе нас до нашого корабля; але про нашу таємницю він не довідався нічого. Я розказую вам те все, мої панове, не тому, щоб вас забавити — бо ви не заслужили на мою вдячність — але щоб цілий світ довідався, як зле обійшовся з нами майор Шольто і як невинний я в смерти його сина.

— Дуже дивне оповідання, сказав Шерльок Говмз. Отже ви принесли були свою власну линву? Цього я не знав. — Скажіть мені ще, як прийшло до того, що Тонґа міг був ще вистрілити на нас з човна одну стрілу; мені здавалось, що він згубив усі.

— Справді, пане, він згубив усі, крім тої, що була вже в дулі.

— Ага, очевидно, сказав мій товариш, про те я не подумав.

Етельней Джонс став нетерпеливитися. — Я вволив вашу волю, пане Говмзе, сказав він, але тепер крайня пора повести нашого оповідача в безпечне місце. Візник жде ще, і внизу є двох поліцістів. Щиро дякую за вашу допомогу. Очевидно, ви обидва мусите бути ще при переслуханні. Поки що добраніч.

— Добраніч, мої панове, сказав Джонатан Смоль.

— Йдіть наперед, Смоль, щоб я міг мати вас на оці. Це були останні слова обережного Джонса при виході з кімнати.

Закінчення.

— Отже такий кінець нашої малої драми, сказав я після того, як ми довший час курили мовчки наші циґари. Боюся, щоб це не був останній дослід, при якому я мав нагоду студіювати ваші методи. Панна Морстен зробила мені честь і приняла мене за свого будучого чоловіка.

Говмз застогнав жалісно.

— Цього я боявся, сказав він, не можу справді ґратулювати вам.

Я був трохи діткнений тим.

— Чи маєте якунебудь причину бути невдоволеним з мого вибору?

— Цілком ні, навпаки. Я гадаю, що це одна з наймиліщих молодих дам, які я колинебудь бачив; також можна б її знаменито вживати при такій праці яку ми тільки що мали. Вона має рішуче великий талан у тому напрямку. Бо чи була б вона сховала так старанно з усіх паперів свого батька перше всього плян Аґри? Але любов, це діло повне духових зворушень, а все, що повне почувань, противиться спокійному, здоровому розумові, який я ціню понад все. Я сам не женився би ніколи зі страху, щоб не стратити свого ясного осуду.

— Сподіюся, сказав я, сміючись, що мій розсудок видержить цю пробу. Але ви виглядаєте втомлені, Говмзе!

— Так, реакція вже почалася; цілий найблизший тиждень буду оспалий, наче мийка.

— Дивно, сказав я, як зміняються ваші настрої. По періоді безпримірної енерґії і витревалости приходять приступи, які в иньших людей можна б звичайно назвати лінивством.

— Цілком слушно, відповів він, в мені є матеріял і на лінивого негодяя і на жваву, путню людину. Нераз приходять мені на думку слова старого Ґете: Шкода, що природа створила з тебе тільки одну людину, бо матеріял був і на праведника і на злодюгу.

— А тепер, щоб ще раз вернути до норвудської справи: Ви бачите, що Смоль, як я й догадувався, мав у домі Шольта свого союзника. Це не міг бути ніхто иньший, тільки сторож Ляль Рао; отже Джонс має справді безперечну заслугу, що в цілому великому пологі сам власними силами зловив одну рибу.

— Нагорода розділена дуже несправедливо, завважив я. Ви виконали при цьому ділі всю працю. Я дістаю любу жінку, Джонс забирає славу — а що вам лишається?

— Мені? відповів Шерлок Говмз, мені лишається ще пляшина з кокаїною. І він простягнув по неї свою худощаву, білу руку.

ПОКЛИК ДО ОДНОСЕЛЬЧАН З УРМАНЯ, ПОВІТ БЕРЕЖАНИ.

(Бофало, Н. Й.)

Минувшого тижня я дістав з рідного села прохання і заразом повновласть занятись збіркою поміж односельчанами і своїми знакомими на будову Народного Дому в Урмані. Отже я відзиваюсь і заразом прошу своїх знакомих, а передовсім односельчан, котрі живуть віддалені від себе на сотки миль, щоб так важної справи не занедбали, і помогли свому рідному селу. Ви-ж памятаете, як гарно розвивалось наше село перед війною.

А тепер воно знищене війною, під страшним утиском польської влади живе так, що наші земляки не можуть собі як слід помочи, щоб вибудувати дім, в котрім малиб кооперативу, школу, читальню, салю на представлення і т. д.

Нашим обовязком подати помічну руку нашим братям, бо як вони пишуть, то вже дещо до будови мають, а решту поможем ми. І тим докажемо, що в нас ще не згасла солідарність і почуття громадянського обовязку супроти наших дорогих рідних.

Памятайте, скільки то молодих хлопців з нашого села пішли битись за українську справу і положили свої голови, своє молоде життя. Отже, як вони не жалували свого життя, то тим більше ми не пожалуймо хоч по кілька долярів і поможім нашому селу побудувати свій Народний Дім. Тому що Українці з Урманя живуть в Америці далеко одні від других, то булоб добре, щоб гроші на ту ціль збирали і записували кожного жертводавця, і разом присилали на мою понище подану адресу. А я в Бофало також займусь збіркою і разом вишлю в рідне село. Спис жертводавців і взагалі вислід збірки вишлю до часописів як тут, так і в краю. По отриманню посвідки з села, також подам її до часописів.

Тож ще раз прошу, не будьмо байдужними на поклик з рідного села, котрий звучить як слідує:

„Дорогий Товаришу!

„Не знаємо, чи ти напевно знаєш про наше теперішне організаційне і освітне життя. Тож вкоротці опишемо тобі про все. Між теперішним нашим положенням і часами австрійського панування є велика ріжниця на гірше. Наші непрошені опікуни „щиро" памятають про нас і накладають на нас тягарі важчі від млинського каміння. Та ми піднімаємось, як можемо, і хоч вони хочуть нам вирвати рідну мову, то ми її не даємо і ховаємо її в глибині душі і в твердім українськім серці.

„От так то й прийшло, що ми рішили відновити в нашім селі народну роботу та вибрали будівельний комітет Народного Дому. Членами його ми вибрали: Михайло Кулик Олійників — голова, Василь Кулик — касієр, Микола Сорока — другий касієр.

„Може тобі і дивно стане, що ми і тебе навіть так далеко за морем. Але прости нам і прийми цей вибір щиро і радо, так як ми тебе вибрали одноголосно, всі члени читальні були за тим. Сповни-ж твої обовязки, який ми на тебе накладаємо. Знова прости нам ту смілість, що ми самі і обовязки накладаємо, але знаємо, що в тебе памятуще українське серце і ми певні, що нашій просьбі не відмовиш.

„Товаришу милий. Не жалуй ні труду ні часу і займися збіркою між своїми знакомими Українцями. Пригоєвори до їх сердець, представ наше тяжке положення та те горе, яке ми переживаєм, поясни, що ми перебули в часи світової і української війни, та з того нічого доброго не вийшло. Тепер нам приходиться далі війну вести, хоч вже не огнем, не залізом і не кулеметами та гарматами, а підйомом українського духа. Ми не можемо тої праці залишити, ми мусимо хоч так воювати з нашими ворогами, бо колиб ми забайдужили ту працю, то в короткому часі з нас і сліду не сталоб.

„Головна наша журба — наша дрібна дітвора, яку у школі зараз в перших роках заставляють вчитися чужою мовою, викручують її впрост язик. Тому-то ми рішили приступити до будови Народного Дому, де містилабся читальня Просвіти та Кооператива. Тамми моглиб збирати ту нашу дітвору та вчити її свого рідного на рідній мові.

„До тої праці — боротьби, нам потрібні фонди і то не малі. А хоч кільканайцять з нас жертвує на ту ціль, що лиш може, то все таки зібрати стільки грошей, щоб довести працю до кінця, ми не потрафимо. Ми вже купили площу за 36 долярів, дістали каміння і роботу свою дамо, але на решту матеріялу не маємо вже грошей.

„Тому звертаємось з просьбою до тебе, щоб ти між нашими американськими землями зібрав для нас поміч, а кромі вдячности, яку заслужиш собі у нас, здобудеш собі ще і те переконання для самого себе, що зробив хосенне і добре діло. „Урмань, 20-го лютого.

„За Виділ Читальні Просвіти:
Лев Наконечний, голова;
Онофер Наконечний, секр."

Моя адреса:

Микола Сорока,
28 Leamington Pl.,
Buffalo, N. Y.

Трудне питання.

В дівочій школі учителька пояснює речення: „Коли тебе вдарить хто в праве лице, ти настав йому ще й ліве". Одна з учениць питається учительки:

— А як хто поцілує в ліве лице?

Учителька всміхнулася й нічого не відповіла.

ЖАРТИ.

Директор мандрівного театру (до драматичного автора):

— Вашої пєси не можемо виставити, то шкода говорити. Нема в ній злочинців і за мало людей вмирає. Чейже розумієте, що в драмі повинні бути мерці, бо вони оживляють акцію.

Щира.

— Приходжу тут у справі смерти мого чоловіка.

— А котрий лікар лічив вашого чоловіка?

— Нікотрий, він сам помер.

В суді.

Свідок увійшов на салю в капелюсі. Судля переглядає його папери і питається:

— Звідки ви?

— З Небиловець.

Судля: А капелюх?

— Також з Небиловець — пояснює добродушно свідок.

Між приятельками.

— Пятьдесять долярів коштував твій капелюх. Мій чоловік ніколи в світі не купив би такого дорогого капелюха.

— О, купив би. Мусиш лише так робити, як я.

— Якжеж то?

— Мусиш жадати від нього, щоби купив тобі сукню за пятьсот долярів.

Батько прилапав учителя, (що вчив його дочку грати на фортепяні), як цілував дочку.

— Що це знову?! Пане, чи я вам за те плачу?

— Ні, пане раднику, я роблю це безплатно.

Мілерова наймичка ввійшла вже в приповідку. В її особі ще нині втілений є здоровий смак, гумор публики. Моліер (найславніший француський автор численних комедій) відчитував тій старій, вірній товаришці дому, що звалася Ляфере, всі свої комедії, а коли вона при якім смішнім місці не вибухнула сміхом, змінював так довго те місце, аж поки на лиці наймички не зявилася бажана усмішка. Раз хотів Моліер виставити на пробу смак своєї Ляфере й став відчитувати їй якесь місце з комедії, якої автором не був він, лише актор Брекур. Але Моліер сказав наймичці, що то його (Моліерова) нова комедія. Ледви наймичка почула кілька слів із тої комедії, перебила свому панові: „Не крутіть! Ні, ніколи в світі ви не писали того. Якж знаю мого Моліера!"

По черзі!

Генрик IV., король Франції, подорожував раз через якусь невеличку місцевість. Делегація приняла короля вельми сьвяточно. Та коли перший з делегації став виголошувати привітну промову, в найближчому сусідстві став сильно кричати осел. Король кивнув ласкаво головою і сказав:

— Мої панове, прошу говорити по черзі, бо инакше я не всилі зрозуміти кождого з вас.

Потвердження.

Лікар лічив пацієнта довший час, колиж пацієнт прийшов уже трохи до сил, лікар каже до нього:

— Тепер, пане, мусітимете якийсь час нічого не курити, нічого не пити тай їсти не забагато...

— О, правду кажете, пане доктор, перебиває йому пацієнт. — Зовсім те саме сказала мені моя жінка, як ви дали нам рахунок!